

I

Zondag 11 april 1920

De bladeren van de majestueuze eikenbomen ritselden zachtjes in de lentebries. Met glanzend bruine knoppen, overal op de takken, gevoed door de levenssappen die de boom volop in zijn talloze aanwassen pompte.

‘Heb je dat gezien?’

Cyriel De Cruyenaere lag op zijn rug in het gras onder de kastanjeboom, een grasspriet tussen de lippen, zijn armen onder zijn hoofd.

‘Wat?’

‘Het wordt lente, liefke. De kastanjelaren maken zich op om opnieuw mooie vruchten te kweken. Ik vind het altijd zo jammer dat de bolsters waarin de kastanjes een zachte schuilplaats vinden, in de herfst met een doodsmak op de grond vallen.’

Antoinette Pynaert zat naast hem en keek naar boven.

‘Jij bent een duivelse poëet.’

‘Waarom nu weer?’ lachte Cyriel.

‘Je begint zo mooi “waarin de kastanjes een zachte schuilplaats vinden” om dan verder te gaan met “in de herfst met een doodsmak op de grond vallen”.’

‘Ja, en dan? Dat is toch waar? Dan ligt het hier toch vol met opengebarsten bolsters?’

‘Ja, het is waar, maar het is zo vreemd.’

‘Waarom? Je vermaalt toch ook een appel en een peer tot stukjes in je mond? Dat zijn toch ook mooie vruchten als ze aan de boom hangen?’

‘Als je zo voortgaat, eet ik geen appels meer.’

‘Dat is goed, liefke, eet jij maar de peren, dan eet ik de appels wel op.’

Hij trok Antoinette omver en over zich heen.

‘Hé, pas op, mijn mooi kleed.’

‘Er kan niets gebeuren, je ligt op mij,’ en hij zoende haar.

‘Cyriel, niet doen. Niet hier in het Ter Kamerenbos. Stel dat iemand ons ziet.’

‘En dan? Aan wie kan hij het gaan vertellen? Aan de strenge vader Pynaert? Die weet het toch al.’

Ze duwde zich recht.

‘Ik heb niet graag dat je dat hier doet.’

‘Hier niet, maar op onze kamer wel?’ vroeg hij met een deugnietachtige blik, terwijl zijn hand onder haar kleed kroop.

Antoinette sprong recht.

‘Niet hier en niet op onze kamer,’ zei ze en liep weg, achternagezeten door Cyriel die haar snel te pakken had en haar meetroonde tussen de struiken. Zijn lippen vonden de hare. Ze liet zich meevoeren door zijn mannelijke stoerheid.

Hij voelde hoe ze rilde en keek haar aan.

‘Wat is er?’ vroeg Cyriel bezorgd.

‘Niets, ik krijg het een beetje koud.’

Cyriel trok zijn overjas uit en legde hem om haar schouders.

‘Ik hou van jou, Antoinette Pynaert, en ik kan niet wachten tot we kunnen trouwen en in ons eigen huis wonen.’

‘Dat zal nog een tijdje duren, Cyriel.’

‘Ik weet het, maar het maakt niets uit. We zijn toch samen.’

Ze streek zijn gezicht.

‘Ik weet dat je graag op je eigen benen wil staan en in je

eigen huis wil wonen. Ik hou je niet tegen, Cyriel. Als je dat wil, mag je dat doen.'

'En dan? Wanneer ga ik je dan zien?'

'Zoals nu, op zondag.'

'En de rest van de week?'

'Dat zal moeilijk zijn.'

'Zie je wel! Nee hoor, ik blijf onder het waakzame oog van hoofdcommissaris Pynaert wonen, samen met jou. Ik onderga hem nu toch al een aantal jaren, dat neem ik er wel bij.'

'En hij is de kwaadste niet.'

'Nee, vooral niet als je mama in de buurt is.'

Antoinette lachte en nam zijn hand.

'Kom, we gaan naar huis.'

'Zullen we naar Antwerpen vluchten en aan boord gaan van een schip dat ons naar Amerika brengt? Wij twee, weg van alles en ginds in New York beginnen we een nieuw leven. Alles is er mogelijk. Je wordt er binnen de kortste keren heel rijk. Ik heb in de krant gelezen dat de Belgenland morgen afvaart.'

'Liefke, geloof al die verhalen toch niet. Wat zou je daar beginnen? Je spreekt geen Engels, je hebt geen stiel geleerd, je hebt geen diploma.'

'Maar ik heb twee sterke handen. Ik kan alles beginnen. Ik zal werken van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Ik zal voor je zorgen, zodat je aan de universiteit kan studeren.'

'Cyriel.' Antoinette keek hem ernstig aan. 'Begrijp je wel wat je zegt? Je wil altijd bij mij zijn, daarom wil je zelfs niet verhuizen, maar met mij naar Amerika trekken om daar de ganse dag te gaan werken en 's avonds uitgeput thuis te komen en in slaap te vallen, wil je wel. Dan zien we elkaar ook niet veel hoor, liefke.'

Cyriel knikte.

'Ja, je hebt gelijk. En dan ben jij ook ver weg van je familie.'

Daar heb ik niet aan gedacht. Het spijt me.'

'Daar heb ik het zelfs nog niet over gehad.'

'Ik weet het, maar ik denk er nu aan. Ik zag ons al aan boord van de Belgenland de oceaan oversteken en in New York aankomen.'

'Zullen we toch maar lekker hier blijven en ons gezinnetje in België laten opgroeien?'

'Ik denk dat dat het beste zal zijn. Je hebt alweer gelijk.'

'Cyriel De Cruyenaere, ik heb altijd gelijk. Onthoud dat nu toch voor eens en altijd.'

'Ja, mevrouw,' antwoordde hij en maakte een hoofse buiging.

Ze wandelden samen de Louizalaan af in de richting van het centrum. Hij liet haar hand los en legde zijn arm rond haar schouder.

'Dat is niet galant, mijnheer.'

'Ik weet het en ik lap het aan mijn laars, mevrouw.'

Ze schaterden het uit en gingen naar huis.

2

Maandag 12 april 1920

Cyriel begon stilaan zijn draai te vinden in het enorme Justitiepaleis. Als hij ergens iets moest brengen, liep hij nog wel verloren, maar het minderde. Hij was het reusachtige gebouw ook beginnen te appreciëren. Het minst fijne vond hij de lokalen waar ze in ondergebracht werden: verdoken in de kelders, verstoken van elke vorm van daglicht. Gelukkig was er elektriciteit, zodat ze zich niet moesten behelpen

met kaarsen en petroleumlampen, al hield hij ze toch bij de hand als hij ergens heen moest, want hij had het al eens meegemaakt dat hij in een gang stond toen het licht uitfloopte. Dan moest hij op de tast verder. Daarom had hij altijd lucifers en een kaars bij zich als hij zijn lokalen verliet. Hij had het Pynaert verweten. Ze hadden zulke deftige kantoren bij de stadspolitie, maar nee, Pynaert moest zo nodig heel snel vertrekken. “Ik wil in het Justitiepaleis intrekken omdat we nu afhangen van de procureur des Konings,” had hij geantwoord. Dat hij in de kelders bij de ratten terecht kwam, daar had hij niet over nagedacht. Volgens Pynaert was het tijdelijk. Ze zouden heel vlug mooiere en betere lokalen krijgen, in de buurt van de procureur des Konings en de substituten waarmee ze nu dagelijks samenwerkten. “Alweer verhuizen,” had De Cruyenaere gezeurd, maar Pynaert had er zelfs niet meer op gereageerd. Het enige wat hij had gedaan, was samen met de andere hoofdcommissarissen een school voor de inspecteurs en de officieren opgericht. De politiemensen die uit de gendarmerie of de gemeentepolitie kwamen, leerden er over hun nieuwe taken. Want, zo kwam Cyriel te weten, hun werk bestond er niet alleen in om misdrijven op te lossen en daders op te pakken, zij kregen ook speciale opdrachten mee. Zij moesten ook mensen volgen die de veiligheid van de staat bedreigden of vreemdelingen die verdacht werden van subversieve activiteiten, of zoals Pynaert het had uitgedrukt: “We gaan ook jagen op spionnen.” Er waren inspecteurs die de stakingen en de betogingen volgden en allerlei organisaties zoals Joodse verenigingen, communistische verenigingen en zeker nu de oorlog voorbij was, de Vlaams-nationalisten die gecollaboreerd hadden. Cyriel, die nog geen opleiding als inspecteur had gevolgd en maar pas enkele maanden in dienst was, werd verplicht een maandenlange opleiding te volgen.

Hij werd er met de wetboeken om de oren geslagen: strafrecht, strafvordering, burgerlijk recht, handelsrecht, jachtrecht, en zo veel meer. Hij zat ganser dagen tussen de boeken, terwijl Pynaert en zijn collega's op straat aan het speuren waren. Top-punt was dat er maar vier leerling-inspecteurs in die opleiding zaten. Daarbij kwam nog dat hij nu minder verdiende dan bij de politie van Brussel. Pynaert had hem gezegd om geduld te oefenen. Zodra hij de school had beëindigd, zou hij benoemd worden als gerechtelijk agent-inspecteur en honderd frank meer verdienen, waardoor zijn loon op 1.062 franken per maand zou komen. Cyriel had geduld geoefend en had uren gestudeerd. De examens bezorgden hem veel nervositeit, vooral omdat Jean-Philippe de Lavergnies een van de lesgevers en examinatoren was. Hij voelde ook de morele druk van Pynaert. Niet slagen was terug naar de politie van Brussel. Dat vond Cyriel niet erg, maar hij zou het dagelijks moeten horen bij de Pynaerts thuis. Gelukkig was hij glansrijk geslaagd. Hij had zijn brevet met de hoogste onderscheiding en felicitaties van de jury behaald. Hij had het dan ook bekendgemaakt op zijn Cyriels: met veel bombarie. Zelfs Antoinette kon hem niet tot bedaren brengen. Hij was apetrots toen hij officieel benoemd werd tot gerechtelijk agent-inspecteur en zijn officiële penning als lid van de gerechtelijke politie bij de parketten ontving. Die avond was hij dronken in slaap gevallen op bed en Antoinette had hem moeten uitkleden. 's Anderendaags had hij een kater van jewelste met barstende hoofdpijn als climax.

'Het was de moeite waard,' zei hij.

Hij keek op toen de deur van zijn kantoor openging en Pynaert binnenkwam.

'Goedemorgen, chef.'

'Dag, Cyriel,' glimlachte Pynaert.

De Cruyenaere had heel snel de gewoonte van de anderen